Journal of Perspectives in Education: JPE วารสารทัศนมิติทางการศึกษา (TCI 2) ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2569)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

The Participative Administration of School Administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

ฮาฟีดะฮ์ กาเซ็ง[1*] นิตยา เรืองแป้น[2] และพิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]
Hafeedah kaseng[1] Nitaya Rueanpan[2] and Phimpawee Suwanno[3]

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา[1]
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา[2,3]
Student in the Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University[1]
Faculty of Education, Yala Rajabhat University[2,3]
*Corresponding author; e-mail: hafeedah.kaseng39@gmail.com; เบอร์โทรศัพท์: 086-955-4294

(**Received**: October 25, 2024; **Revised**: June 10, 2026; **Accepted**: June 13, 2026)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดขนาดด้วยการคำนวณใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .914 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและวิเคราะห์สถิติด้วยการใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และหากพบความแตกต่างจะมีการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .001 และ 3) ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้มีการ

เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ มีการทำงานแบบกัลยาณมิตร เชื่อมั่น ยอมรับ ชื่นชมและให้อิสระแก่ครู มีการเปิดโอกาสในการประชุมร่วมกัน พูดคุย ปรึกษาหารือ ยอมรับฟังความคิดเห็น ตกลงร่วมกันในหลักการและวิธีการ ร่วมตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ และมีการติดตาม กำกับ ดูแล อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร; การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the level of participative management practiced by school administrators; 2) to compare participative management among school administrators based on gender, position, work experience, and school size; and 3) to investigate recommendations for participative management among school administrators under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 337 school administrators and teachers, with the sample size determined using the Krejcie and Morgan sample size determination formula. The research instrument was a three-part questionnaire. Part I collected respondents' demographic information. Part II measured participative management practices of school administrators across four dimensions using a five-point Likert rating scale. Part III gathered recommendations regarding participative management by school administrators. The questionnaire demonstrated a reliability coefficient of 0.914. Data were collected by the researcher and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples *t*-test, one-way ANOVA (*F*-test), and, where statistically significant differences were found, Scheffé's post hoc multiple comparison test. The results were as follows: 1) The level of participative administration among school administrators was found to be high, both overall and across specific areas. 2) A comparison of participative administration based on gender, position, work experience, and school size showed a statistically significant difference at the .001 level. 3)The suggestions for improving participative administration included the need for teacher development in knowledge and skills, fostering trust and acceptance through kanlayanamitra principles, promoting autonomy, encouraging collaboration through meetings, consultations, and feedback, reaching mutual agreements on principles and methods, participating in decision-making for assigned responsibilities, and ensuring consistent and continuous follow-up and supervision.

Key words: Administration; Participative administration; Administrators

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยได้รับการปฏิรูปหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอนอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การทำงานของบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตามนโยบายที่ได้รับ จึงทำให้เกิดแนวปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องทำหน้าเป็นผู้นำด้านการศึกษาให้แก่สถานศึกษาในการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงาน ต้องจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์กรโดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม จนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรตโน, 2558)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องในการคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน และรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานว่า เป็นการสร้างการศึกษาในท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ โดยอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรดำเนินการในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน คือ 1. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาท ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ 2. มีการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เข้าถึงผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายต่าง ๆ 3. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และมีส่วนในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนา 4. จัดให้มีศูนย์เครือข่ายหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือกันระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการประชุมประจำเดือนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ครั้งที่ 2 ประจำปี 2565 มีการกล่าวถึงนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีประเด็นสำคัญมายังสถานศึกษาและเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้คือ 1. เรื่องความปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการป้องกันแก่นักเรียน 2. โอกาสและความเป็นอยู่ของนักเรียน 3. เรื่องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. การพาน้องกลับมาเรียน ให้เรียนจนจบการศึกษา 5. การจัดการเรียนการสอนให้มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน 6. สังคมต้องการให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ 7. การปรับปรุงประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยเน้นสถานศึกษาคุณภาพของชุมชนและการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, 2565)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพราะการบริหารงานโดยอาศัยความร่วมมือกัน เป็นแนวทางของผู้บริหารใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร (สมบัติ เอกเชียวชาญ, 2560) ดังที่ สวอนสเบิร์ก (Swanaburg 1996) ได้กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสำคัญในการทำให้องค์กร

ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. การไว้วางใจกัน 2. ความยึดมั่นผูกพัน 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และ 4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ทั้งนี้การบริหารจากการร่วมมือของแต่ละฝ่ายนั้น จะเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบกระจายอำนาจ เป็นรูปแบบที่สามารถยืนยันถึงความมีประสิทธิผลของการบริหาร ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (สุธน โบราณประสิทธิ์, 2554)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ในการบริหาร สามารถเป็นแนวทางการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ตอบสนองความต้องการให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอน โดยมีเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population)

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 117 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,673 คน รวมทั้งสิ้น 2,790 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, ออนไลน์, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 337 คน ได้มาจากการคำนวณตามสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท (Likert Ration Scales) เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยการนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์ (IOC: Index of Item Objective Congruency) โดยกำหนดคะแนนไว้อยู่ระหว่าง 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามการวิจัยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ 1.00 จึงสามารถนำมาใช้ได้ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของตามวิธีของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.914 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพนำมาใช้ได้ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วมาจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในลำดับต่อไป

จริยธรรมการวิจัย/การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยได้ถ้าต้องการ การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอโดยภาพรวม ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในการอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. ขอหนังสือราชการจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้วยการที่ผู้วิจัยได้ส่ง Link และ QR Code ของแบบสอบถามผ่าน Google Form โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. รวบรวมแบบสอบถามผ่าน Google Form ซึ่งได้รับแบบสอบกลับคืนมา 337 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า แบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติ ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ โดยกำหนดในแต่ละข้อมีคะแนน 1, 2, 3, 4, 5 ตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

จากระดับการให้คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ระดับ ผู้วิจัยนำมาหาอันตรภาคชั้นเพื่อวัดระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนตามแนวคิดของเบสท์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศและตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างจะมีการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

3. การศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติ ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.40 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ส่วนใหญ่ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 92.30 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีผู้มีประสบการณ์การทำงาน อายุงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.90 และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.70

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพัน รองลงมา คือ ด้านการไว้วางใจกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้าน

ข้อที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	M	SD	ระดับ	ลำดับที่
1	ด้านการไว้วางใจกัน	3.78	0.61	มาก	2
2	ด้านความยึดมั่นผูกพัน	3.80	0.68	มาก	1
3	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.58	0.62	มาก	4
4	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	3.74	0.61	มาก	3
	รวม	**3.76**	**0.54**	**มาก**	**-**

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความยึดมั่นผูกพันและด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการไว้วางใจกันแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ไม่แตกต่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p - value
		ชาย		หญิง			
		M	SD	M	SD		
1	ด้านการไว้วางใจกัน	4.03	0.37	3.66	0.66	-6.674	.000***
2	ด้านความยึดมั่นผูกพัน	3.63	0.55	3.87	0.72	3.356	.001**

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p - value
		ชาย		หญิง			
		M	SD	M	SD		
3	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.48	0.50	3.62	0.66	2.141	.033**
4	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	3.80	0.40	3.71	0.69	-1.613	.108
	รวม	**3.92**	**0.23**	**3.68**	**0.62**	**-5.044**	**.000*** **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการไว้วางใจกันแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันและด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	p - value
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
		M	SD	M	SD		
1	ด้านการไว้วางใจกัน	4.13	0.67	3.75	0.59	3.106	0.002**
2	ด้านความยึดมั่นผูกพัน	4.56	0.61	3.73	0.64	6.354	0.000***
3	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.46	0.56	3.51	0.56	8.339	0.000***
4	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	4.50	0.63	3.68	0.56	7.044	0.000***
	รวม	**4.32**	**0.61**	**3.72**	**0.50**	**5.737**	**0.000*** **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการไว้วางใจกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นด้านการไว้วางใจกันแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 16 ปี การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี 11-15 ปี และมากกว่า 16 ปี การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ด้านความยึดมั่นผูกพันและด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน								F	p-value	คู่ที่แตกต่าง
		> 5 ปี (1)		5-10 ปี (2)		11-15 ปี (3)		< 15 ปี (4)				
		M	SD	M	SD	M	SD	M	SD			
1	ด้านการไว้วางใจกัน	3.82	0.55	3.71	0.71	3.68	0.57	4.00	0.38	3.535	0.015**	(2,4)
2	ด้านความยึดมั่นผูกพัน	3.89	0.74	3.81	0.67	3.63	0.66	3.74	0.54	2.081	0.103	-
3	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.49	0.71	3.64	0.62	3.59	0.67	3.58	0.23	1.061	0.366	-
4	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	4.06	0.55	3.67	0.50	3.52	0.86	3.59	0.35	14.937	0.000***	(1,2),(1,3),(1,4)
	รวม	**3.94**	**0.53**	**3.70**	**0.52**	**3.60**	**0.64**	**3.79**	**0.36**	**6.546**	**0.000*** **	**(1,2),(1,3)**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการไว้วางใจกัน กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นด้านการไว้วางใจกันแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็ก การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนด้านความยึดมั่นผูกพัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นด้านความยึดมั่นผูกพันแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็ก การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นด้านการไว้วางใจกันแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	p -value	คู่ที่แตกต่าง
		ขนาดใหญ่ (1)		ขนาดกลาง (2)		ขนาดเล็ก (3)				
		M	SD	M	SD	M	SD			
1	ด้านการไว้วางใจกัน	3.83	0.24	3.95	0.48	3.45	0.74	27.755	0.000***	(1,2) ,(2,3)
2	ด้านความยึดมั่นผูกพัน	3.26	0.45	3.98	0.65	3.53	0.63	26.768	0.000***	(1,2) ,(2,3)
3	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.67	0.24	3.59	0.61	3.52	0.68	0.806	0.447	-
4	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	3.67	0.24	3.85	0.58	3.56	0.68	8.187	0.000***	(2,3)
	รวม	**3.75**	**0.29**	**3.90**	**0.46**	**3.50**	**0.64**	**21.201**	**0.00*** **	**(2,3)**

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

7. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

7.1 ด้านการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรให้ความไว้วางใจครูในการดำเนินงานต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ครูทำงานอย่างอิสระ ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และมอบหมายงานตามความถนัดของแต่ละบุคคล มีความเชื่อว่าทุกคนตระหนักในหน้าที่และจะปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จ

7.2 ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรสร้างความรักองค์กร ยึดมั่นในการสร้างผลงาน สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ผู้บริหารควรให้ความเป็นกันเอง สามารถให้ครูได้พูดคุยปรึกษาและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

7.3 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกับคณะครูเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีที่สุด ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย มีการระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์ปัญหาทำให้เกิดประสิทธิภาพการทำงาน และควรเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและสะท้อนคิดประเด็นต่างๆในการวางแผนและกำกับติดตาม

7.4 ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างสรรค์กิจกรรมตามความสามารถ มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดเป้าหมายการบริหารงาน ควรเปิดโอกาสให้ครูมีการตัดสินใจในการดำเนินงานและส่งเสริมให้ครูมีอิสระในการตัดสินใจในงานแต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของข้อตกลง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนุรไอนี เจ๊ะกา (2557) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิศ ผาพองยุน (2560) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ พบว่าการบริหารของผู้บริหารสถานในจังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นกันเองแบบกัลยาณมิตร ดังแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg,1996) ได้แบ่งองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้ คือ 1. การไว้วางใจกัน 2. ความยึดมั่นผูกพัน 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และ 4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นภาวะที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการการตัดสินใจในการทำงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ สุรินทร์ แก้วมณี (2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารงานแบบร่วมมือกันว่า ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้นสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี

2. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี มนัสสนิท (2560) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของของหฤทธิ์ เขียวสะ และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา ในเขต 12 พบผลการเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารในการบริหารสถานศึกษาของผู้อำนวยการและครู จำแนกตามตัวแปร เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพศชายและเพศหญิง ทั้งนี้มนุษย์ทุกคนในโลกนี้ย่อมมีความแตกต่างกัน ไม่มีมนุษย์คนใดในโลกนี้ที่เหมือนกันทุกประการ นั่นคือ มีลักษณะหรือ

แบบไม่ซ้ำใครและไม่เหมือนใครเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่เพียงแต่จะมีในด้านรูปร่างหน้าตาซึ่งเป็นคุณลักษณะภายนอกเท่านั้น แต่บุคคลยังมีความแตกต่างกันในคุณลักษณะภายในที่เราจะสังเกตและเห็นกันได้ยาก เช่น เจตคติ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด สติปัญญา เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้แต่ละบุคคลมีลักษณะเฉพาะตนในเรื่องของการเรียนรู้และการปรับตัว (ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช, 2565) ในการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของรูปแบบการคิดระหว่างชายและหญิงพบว่าในสังคมที่วัฒนธรรมให้ความสำคัญชายมากกว่าหญิง ชายจะมีแนวโน้มที่จะมีรูปแบบการคิดแบบอิสระสูงกว่าหญิง (Witkin & Goodenough, 1981) แต่ในวัฒนธรรมที่ให้ความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิงกลับพบว่าชายและหญิงมีรูปแบบการคิดที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังและค่านิยมของสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสามารถและความสนใจของชายและหญิงแตกต่างกันมากกว่าอิทธิพลทางด้านชีววิทยาดังที่เคยเชื่อกันมา (เอมอร กฤษณะรังสรรค์ อ้างถึงใน ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช, 2565) และความแตกต่างระหว่างเพศมีผลต่อการรับรู้อารมณ์โดยพบว่า เพศหญิงมีการรับรู้อารมณ์เชิงลบสูงกว่าเพศชาย (Bradley et al., 2001; Gard & Kring, 2007)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี และได้ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหาร เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจีระภา มีหวายหลีมและคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารของครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความแตกต่าง

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานที่อาศัยความร่วมมือกันของผู้บริหารมากหรือน้อยไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานภาพของตำแหน่ง ทั้งนี้มีการกล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษา ครูมืออาชีพและผู้บริหารมืออาชีพ และถือกันว่าเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทำให้การปฏิรูปการศึกษาไทยบรรลุผลตามเจตนารมณ์ และช่วยให้แผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาของไทยเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธงชัย สันติวงศ์, 2546) และทั้งผู้บริหารและครูได้ถูกเรียกว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ความเป็นนักวิชาชีพชั้นสูงมักจะประกอบด้วย ลักษณะพื้นฐาน ต่อไปนี้ 1. มีการศึกษาอบรมในศาสตร์ที่มีองค์ความรู้ที่เป็นระบบระเบียบ 2. การมีอำนาจปฏิบัติการในวิชาชีพ 3. การมีจรรยาบรรณและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และ 4. การมีสมาคมวิชาชีพชั้นสูง (โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารประจำการ ชุดวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา, 2549)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิศรุต เพ็ชรสีม่วงและเพ็ญนภา สุขเสริม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร จังหวัดชัยภูมิ เขต 2 โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับจิราพร พรมมีเดช (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนวัดเขียน เขต จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นมีต่อการบริหาร โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานมากหรือน้อยจะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ของผู้บริหาร ประสบการณ์จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นปฏิบัติและการสังเกตจากข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือความรู้หรือทักษะที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งของความประทับใจ

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำผึ้ง หมุดเพชร (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานของผู้บริหาร จำแนกขนาดของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ หฤทธิ์ เขียวสะ และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2562) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารในการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันแสดงผลโดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันแต่การพัฒนาในฝ่ายและงานต่างๆของสถานศึกษาต่างก็ยึดกรอบการบริหารสถานศึกษา 4 ฝ่าย เช่นเดียวกัน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ จิรายุ พรหมจักร (2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันไป ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานที่ต้องพึ่งพากันของผู้บริหารที่ไม่แตกต่างกัน แต่จำนวนนักเรียนไม่ได้ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .001

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้มีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ มีการทำงานแบบกัลยาณมิตร เชื่อมั่น ยอมรับ ชื่นชมและให้อิสระแก่ครู มีการเปิดโอกาสในการประชุมร่วมกัน พูดคุย ปรึกษาหารือ ยอมรับฟังความคิดเห็น ตกลงร่วมกันในหลักการและวิธีการ ร่วมตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ และมีการติดตาม กำกับ ดูแล อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรยอมรับและชื่นชมผู้ปฏิบัติงานว่ามีความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมั่นในความสามารถของผู้ปฏิบัติงานและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีการตกลงในหลักการและวิธีการ และให้อิสระต่อผู้ปฏิบัติงานตัดสินใจในการทำกิจกรรม

2. ด้านความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พูดคุย ปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ และสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นกันเองแบบกัลยาณมิตร

3. ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการประชุมร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ควรควบคุม กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

4. ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ผู้บริหารควรให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการปฏิบัติและตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ และควรให้ผู้ปฏิบัติงานมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องงานอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อประโยชน์สำหรับการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า ในการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสในรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณและครบถ้วนมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอื่นเพิ่มเติม เช่น ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น จะทำให้เห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในเชิงประจักษ์

3. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อที่จะสามารถพัฒนาภาวะผู้นำให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยการตรวจสอบแก้ไขเสนอแนะและติดตามความก้าวหน้า รวมทั้งชี้แนะแนวทางในการเขียนและศึกษาข้อมูลทางด้านวิชาการของงานจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.จรุณี เก้าเอี้ยน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ และรองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ประธานสอบการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำในส่วนเนื้อหาการค้นคว้าอิสระให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องและถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย

ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้ง 46 โรงเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณบิดา มารดา ครอบครัวและเพื่อนครูที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำค้นคว้าอิสระจนประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาประจำการ ชุดวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา. (2549) กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานเลขานุการคุรุสภา.

จิราพร พรมมีเดช. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี. *วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,* 3(1), 442 - 452.

จิรายุ พรหมจักร. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(1), 58.

จีระภา มีหวายหลึม, สมาน อัศวภูมิและพงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์,* 7(2), 435 - 452.

ทับทิม แสงอินทร์. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร,* 8(1), 36 - 46

ธงชัย สันติวงศ์. (2546) *การบริหารงานในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพ : ประชุมช่าง.

น้ำผึ้ง หมุดเพชร. (2556). พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาจารย์,* 112(9), 60 - 62.

นุรไอนี เจ๊ะกา. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับปริทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากลจังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรตโน. (2558). การบริหารการศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 4*(2), 320-325.

พัชรี มนัสสนิท. (2560). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

เพ็ญพิศ ผาพองยุน. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, *11*(2), 118-126

ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช. (2565). ผลของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรูโดยใชการวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา,* 7(1), 43-52.

วิศรุต เพ็ชรสีม่วงและเพ็ญนภา สุขเสริม. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11*(3), 124-138.

สมบัติ เอกเชี่ยวชาญ. (2560). *บทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านเขว้า1สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2. (2565) *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่.* นราธิวาส : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. (2564). *เกี่ยวกับเรา.* [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.nara2.go.th/เกี่ยวกับเรา [28 พฤศจิกายน 2565]

สุธน โบราณประสิทธิ์. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน.*วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สุรินทร์ แก้วมณีและคณะ. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,*19(1),171-183.

หฤทธิ์ เขียวสะ และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2562) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20 วันที่ 15 มีนาคม ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 20(1), 1926 - 1927.

Gard, M. G. & Kring, A. M. (2007). Sex differences in the time course of emotion. *Emotion*, *7*(2),429- 437.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement,* 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value.* New York: McGraw-Hill.

Russell C. Swansburg. (1996). *Management and Leadership for Nurse Manager* (2 nd ed). Boston : Jones and Bartlett Publishers.

Witkin, H.A. & Goodenough, D.R. (1981). *Cognitive styles: Essence and origins field dependence and field independence.* New York: New York University Press.